

GAZETA KRAKOWSKA

N^{ro}. 80.

W E SRODĘ DNIA 6. PAŹDZIERNIKA 1802.

Z Wiednia d. 29. Września.

D. 25 t. m. damy orderu gwiazdźistego odprawiły za ś. p. W. Xiężnę Maryą Ludwikę Amalię Królowę sycyliyską damę tegoż orderu exekwie w Józefiyskiej kaplicy w pałacu Cesarskim.

J. C. K. M. raczył nayłaskawiey ustano-
wić w W. Waradynie konwikt dla ślache-
kiej uczący się młodzieży. Ten 10 w Listopa-
dzie r. b. otworzony, i młodzież na rządowy
fundusz przyięta będzie. Rządzcą tego kon-
wiktu J. C. K. M. bywszego rządzcę konwiktu
Kaszowskiego opata, i kanonika Kobusieckie-
go, a natiego miejsce Xiędza Michała Boden-
losa mianować, i tytułem opata nayłaskawiey
zaszczycie raczył.

Seym węgierski w Prezburgu odprawił
d. 23 t. m. 42gic posiedzenie.

Z Liworna d. 27. Sierpnia.

Przybył tu statek austriyski, który z Tu-
nis wypłynął, donosi, że po między woyska-
mi beya tunetańskiego i beya konstantynoskie-
go krwawa bitwa zasła, na której 10,000
zabitych, a 13000 rannych z obudwu stron zo-
stało. Eskadra amerykańska Trypol obsacza-
jąca wysadziła na ląd 2000 woyska dla dosta-

nia świeżych żywności, ale ci od znaczney
liczby Trypolitanow otoczeni zoitali, i 400
amerykanow w niewolę poszło.

Dnia 1. Września.

Przed kilką dniami przybyła tu eskadra
hiszpańska, która Królestwo Jchmość do Bar-
celony powiezie. Składa się ona z okrętu ad-
miralskiego Królowa Ludwika o 120 armatach
i 1000 ludzi, Argonaut o 80 armatach i 700
ludzi, 2 fregaty Flora i Atocha każda o 44
armatach i 1 kuter. Okręt admiraliski o 3 mo-
stach iest naywiększy iaki tylko widzieć kie-
dy można. Znayduie się w nim 6 pokoiów dla
Królestwa etruskich, te są adamaszkim wy-
bite i naykosztownieyszemi meblami opatrzo-
ne. Okna są kryształowe. Naczelnym wodzem
tey skadry iest Don Domenico Nava. Króle-
stwo etruscy w raz z swoim małoletnim synem
wsiądą na okręt d. 4 t. m.

Z Hiszpanii d. 2. Września.

Podróż Królestwa Jchmość dla wielkich
tetaźniejszych upałow odprawia się tylko wie-
czorem. Na stanowiskach nocnych rozbiłaią
mnóstwo namiotów, poniewaz żadna wieś nie
potrafiłaby obić nader licznego dworu. W
Barcelonie maią bydź także i gonitwy w szra-
n-

kacb. Ta podróż miliony kosztuje, świta dworu składa się więcej niż z 3000 osób. Do Barcelony już wielu endzoziemców i gwardy przybyło. Przed portem floty na kotwicach flotą pod dowództwem admirała Kordewy, a 15000 woyska pod rozkazami Xcia Pokoju rewią będzie odprawiać. Mają być także dane w Barcelonie igrzyska utarczek bykow.

Z Ratyzbony d. 13. Września.

Adiutant Bonapartego ob. Lauryston puścił się wdalszą podróż do Wiednia.

Plenipotent Cesarski ieszcze się względem konklusum deputacyi nieoświadczył ale ie do Wiednia odesłał.

Posel francuzki okazał nieukontentowanie względem konklusum, spodziewamy się że Francya w tey mierze nowe oświadczenie uczyni.

Drogość tu jest nadzwyczajna.

Dnia 17. Września.

Na ostatniem posiedzeniu deputacyi Rzeszy czytano następującą notę francuzkiego ministra Laforeta.

„Niżej podpisany nadzwyczajny i pełnomocny minister Rzpltey francuzkiej przy deputacyi rzeskiej przesłał swojemu rządowi reskrypt, który subdelegat czeski deputacyi rzeskiej na iex posiedzeniu d. 24 p. m. podał. Z tey miary niżej podpisany otrzymał od rządu zlecenie podać deputacyi Rzeszy następujące uwagi.

Rozrzewniło to mocno pierwszego konsula, gdy widział przyjęte i uznane swoje zamiary, których celem jest ustalenie pokoju i dobra Rzeszy niemieckiej, tey drogiey części Europy.

Zarzucają mu, że od czasu zawarcia lunewilskiego pokoju nie odpowiedział na żadne czynione mu ze strony J. C. K. M. propozycye, a tym sposobem wstrzymał korzyści pokoju dla Rzeszy niemieckiej, pierwszy kon-

sul chcąc się oczyścić z takowego zarzutu oświadcza, że propozycye iakożkolwiek w do- brey wierze i tajnie czynione były, a teraz przez dwor wiedeński publicznie wzruszone zostały, niesprzyjały wcale uskutecznieniu artykułu lunewilskiego traktatu, i tylko do opóźniania onego służyły, ponieważ propozycye zamiast podania sposobu dowyś nadgrodenia tyłu świeckich Xząt, którzy tak znaczne straty ponieśli, miały tylko na cel wynadgrodenie Arcy Xcia Ferdynanda, na posiadłości nawet Xząt świeckich dziedzi- nych obrocić chciano.

Propozycye dworu wiedeńskiego dążyły do rozpostarcia jego granic aż do Lechu, i wymazania Bawaryi z rządu państw europejskich. Sprawiedliwość i wspaniałomyślność które zawsze w sercu pierwszego konsula naya pierwsze miejsce miały, nakazały mu zapo- mnieć o tem, w czem elektor bawarski przeciw Rzpltey zgrzeszył, i nieprzyzwolic na zgubę państwa, które aczkolwiek osłabione i zagrożone było, z tem wszystkim jest zagwarantowane przez politykę mocarstw, które o utrzymanie słuszney równowagi w Niemczech są intereso- wane. Albowiem, jeżeli równowaga Europy nakazuje, ażeby Austrya wielką i potężną była, tak podobnież wymaga i równowaga Niemiec, ażeby Bawarya przy swojej nienaru- szoności utrzymana, i od wszelkiego przy- szłego rozszarpania zabezpieczoną została. Czembęby się stał układ Rzeszy niemieckiej, gdyby niepodległość nayprzedniejszych oney państw każdego momentu zagrożaną została. Niecierpiłżeby honor tego starożytnego sprzy- mierzeństwa przez osłabienie Xcia, którego dom do wzniesienia i ustalenia konstytucyi nie- mieckiej tak się chwalebnie przykładał?

Niemogły więc propozycye wiedeńskiego dworu być przyjętymi w Paryżu, i cho- ciaż później w Petersburgu odnowionemi by-

ty, nie otrzymały jednak pomyslniejszego skutku. Wielki i wspaniały sposób myślenia Alexandra I. nie mógł na to przyśtać, ażeby miał zaniedbać interesów Bawaryi, którą mu równie związki pokrewieństwa iak wszelka polityka zaleca.

Gdy więc tak dwór wiedeński ani w Petersburgu ani w Paryżu niepotrafił swoich zamysłów dopiąć, kusił się więc o uskutecznienie onych w Monachium, a obawa którą elektor tak Francyi iako i Rosyi oświadczył wskazała konieczność połączenia ich obowspólnego wpływu ku zabezpieczeniu elektora, uskutkowaniu 7go artykułu lunewilskiego traktatu, i niedopuszczeniu, ażeby dom który niedawno był najpotężniejszym w Niemczech, miał się ku upadkowi schylić.

Niżey podpisany odebrał zlecenie, ażeby deputacyi oświadczył, że państwa dziedziczne elektora palatyno-bawarskiego, równie iako i posiadłości onemuż na wynadgodzenie przeznaczone, i dla przywrocenia równowagi w Niemczech nieodbitnie potrzebne, są istotnie i nieodzownie pod opieką obu pośredniczących mocarstw; procz tego że pierwszy konsul sam z swojej osoby na to nigdy niezezwoił, ażeby ważne miasto Passawa miało w ręku Austrii zostać, ani też, aby to mocarstwa miało otrzymać iakową część z tego co Bawaryja na prawym brzegu Inn posiada; widzi on bowiem, że niepodległość Bawaryi, natychmiastby zagrożoną została, skoroby tylko woyska austryackie zbliżyły się do iey stolicy.

Niżey podpisany musi ieszcze oświadczyć deputacyi żal pierwszego konsula z tey miary, że musi ogłosić negocjacye, które się pod pieczęcią zaufania zoitać powinny były, i których tajemnica ma bydz nadal święcie dotrzymaną; ale on do tego widział się bydz przymuszonym przez prawo odwetu, i ten szacunek, który ma zawsze dla dzielnego i szacownego niemieckiego ludu.

Dan w Ratyzbonie d. 26 Fruktydora (13 Września) 1802.

Podpisano *Laforet.*

Minister też rossiyski baron Bühler podał następującą notę:

" Niżey podpisany pełnomocny minister J. Imp: Mci wszech Rosiyy przy seymie Rzeszy niemieckiej, został uwiadomiony o dzisiejszey nocie, która nadzwyczajney deputacyi Rzeszy ze strony Rzepltey francuzkiej w sposobie odpowiedniczym na podany reskryp przez subdelegata czeskiego deputacyi na 24 a niżey podpisanemu komunikowany na dniu 28 p. m. oddaną została. Odwołanie się on tylko do treści swojej noty na d. 29 Sierpnia deputacyi podaney, niezagłębiając się bynaimniew w czyny, które przed związkiem pomiędzy Rosyją i Francyją zaszyły i do niego stały się powodem.

Ale musi powtornie oświadczyć, że J. Imp: Mość uczucia sprawiedliwości, które mu zaszczyt przynoszą, i ten interes, który ma w utrzymaniu szczęścia i równowagi w państwie niemieckiem, okazuje w swojej deklaracyi podaney deputacyi Rzeszy wspólnie z pierwszym konsulem.

J. Imp. Mość może zatem spodziewać się rychłego uskutkowania tey deklaracyi, uważa szczegolniew państwa dziedziczne Elektora Bawarskiego i posiadłości onemuż na wynadgodzenie przeznaczone, iako istotnie pod opieką pośredniczących mocarstw będące, i nie wąpi że miasto Passawa nieodwłocznie swojemu przeznaczeniu oddane będzie.

Dan w Ratyzbonie d. 1³/₂ Września 1802.

Podp. *Baron Bühler.*

Natychmiast pomienione noty gońcami stąd do Wiednia i t. d. wysłano.

Pełnomocnik J. C. K. Mci nie ratyfikował ostatniego konkluzum deputacyi rzeskiej pod d. 8 wydanego, ale na dniu 13 wydał następujące oświadczenie.

J. Rzym: C. M. naszego najłaskawszego Pana i Cesarza do niniejszey nadzwyczajney deputacyi Rzeszy przeznaczona wysoka kommissya wyczytała z głosow i zdań nadzwyczajney deputacyi Rzeszy. na ostatnich posiedzeniach danych, że podług powszechnego iey przeświadczenia, i podług iednoznacznego wyroku przeciwko podanemu przez ministrow mocarstw pośredniczących planowi wynadgrożeń odwołania się podane zostały. — Że deputacya Rzeszy zachowała sobie wszystkie wyjątki, które wczynie poczynić swoim bydź obowiązkiem będzie sądziła. — Że ona w naywiększey ufności wspartej na przyjacielskich zamysłach pośredniczących mocarstw względem niemieckiej Rzeszy obiecuie sobie sprawiedliwe i wspólne załatwienie wszystkich takowych odwołań i wyjątkow. — Kommissya J. C. K. M. odważa się wystąpić za to przełożenie, i sądzi, że zdanie deputacyi do tego dąży, ażeby wszystkie te wyjątki iey podane były, które ona podług przepisanych sobie w rzeskiem ieneralnym upetnomocnieniu obowiązkow czynić będzie, i które iey się zdawać będą skutkiem oznaczonych w lunewilskim traktacie kierowniczych prawideł stosownie do prawa narodow. &c. &c. &c. W tym więc względzie sądzi to kommissya J. C. K. M. bydź niezgodnem z przepisanyym torem negocyacyi, ażeby już w tym czasie oświadczenia obydwom ministrom pośredniczących mocarstw podawać że: *Deputacya przymuie poprzedniczo w ogolności plan wynadgrożeń.* Gdyż ten sposob zdawałby się wskazywać, że każdy mający sobie podług planu przeznaczone wynadgrożenie nabył prawa do utrzymania się przy dostanym losie przeciwko wszelkim mającym nastąpić umiarkowaniom &c. &c. &c.

Na takowe oświadczenie deputacya wydała nazajutrz następujące konkluzum:

Dyrektoryat Rzeski prosi Pełnomocnika

Cesarzkiego, żeby się dłużej nie ociągał z przystąpieniem do konkluzum pod d. 8 wydanego, aby to iako nayprędzey ministrom pośredniczących mocarstw doręczyć można było. Przyczem dyrektoryat oświadcza pełnomocnikowi, żeby nie miał tego za złe, iż deputacya oświadczy się przeciwko mniemaniu cesarskiej kommissyi.

Względem też hrabiow westfalskich jest już konkluzum. Dystrykt niższego Monasteru dla nich przeznaczony, ma bydź przezyrzany, a potem nastąpi onego podział.

Na posiedzeniu d. 14 elektorat czeski złożył głos następujący:

Elektorat czeski. Nim ieszcze z głosow względem deklaracyi obu pośredniczących mocarstw na posiedzeniu d. 8 t. m. konkluzum Rzeszy wyciągnięto, przełożył subdelegowany powody, które mu niepozwołyły ściągnąć ręki do podpisu projektu w teyże deklaracyi zawartego. Teraz gdy to konkluzum już ogłoszone zostało, nowy rozkaz iego naywyższego dworu włożył nań obowiązek, aby pierwsze ostrzeżenie drugiem tem mocniej zawarował.

A naprzod z iedney strony przyjęcie planu w ogule nie może bydź zgodzonym z sprawiedliwością i bezstronnością pośredniczących mocarstw i nadzwyczajney deputacyi Rzeszy; Niemoże się zatem ani współczesnym, ani też potomności zdawać dziełem spokojnego i wszystkie prawa i związki roztrząsającego rozważania: owszem zdawać się musi owocem albo pospiechu albo litoż obawy; a to są dwa zdania, które godność powierzonej nam sprawy nadwierażają i oczekiwany życzeń naszych owoc oddalają.

Z drugiey strony to przyjęcie planu wszystkim słusznie odwoływającym się daie przeciwnika; który chce się wywyższyć nad wszystkie naysprawiedliwsze remonstracye i przeznaczonego mu losu przez zabranie natychmiast

własności nayporczywiey broni. Deputacya rzeska kładzie przez to wielką nową zawadę między własnem iey czuciem, i winną ukrzywdzonym pomocą.

Słuszność tych uwag daie się widzieć każdemu nieuprzedzonemu oku, a ten, który iey głośno nie wyzna, nie może iednak wewnętrznemu swojemu przekonaniu i sądowi publiczności zaprzeczyc &c. &c.

Procz tego ażeby godnie i prawnie tak ważny przedmiot traktować, (albowiem od westfalskiego traktatu rzesza rownie ważnego nie widziała) niemożna czynić przynajmniey pierwszego kroku na tak nie wywikłane bezdroża. Znayduią się iednak takowe bezdroża gdy plan w uskutkowaniu wywikłania naywidoczniejszy związek 5go artykułu lunewińskiego traktatu z wielką częścią iego niedopełnionym zostawia, gdy zasadzie, która od Rzeszy przyjęta powinnyaby udoskonalić wynadgródenie W. Xcia; wynadgródenia dla kogoś 3go, daley dla 4go i 5go mają być posuwane, a nakoniec do nowych zasad ma się przystąpić, które ani z opisem ani ze znaczeniem Soiuszu z Rzeszą nie wspólnego nie mają, gdy nakoniec nadzwyczajna deputacya Rzeszy zamiast szukania stałego punktu kierowności w tem zawikłaniu, zdaie się raczej za niem postępować.

Jest wszystkich interessem nawet obudwu pośredniczących mocarstw, ażeby to skutku swojego nie wzięto, i ażeby tamto, iako znacisku okoliczności wynikać muszące, nie pokazało się światu z burzącem pietnem zupełnego zrzeczenia się własnego zdania i woli.

Ażeby więc ta sprawa w lepszem położeniu stała, a to w iak nayprędszym czasie nastąpić mogło. Cesarz Król Jmc wszedł w nowe układy z obydwoma mocarstwami. Układy cechujące nayumiarkowańszy i nayszczerszy sposób myślenia J. C. K. M.

Cesarz Król może sobie stąd pomyślny sku-

tek obiecywać musi tym czasem wstrzymać sąd deputacyi w tey mierze, ażeby ię tem uroczysciey zabezpieczyć przeciw poprzedniczemu przyięciu podanego planu.

Co się zaś tycze not podanych od ministrów francuzkiego i rossyjskiego, tedy z iedney strony treść ich a osobliwie pierwszey iest zupełnie niżey podpisanemu niespodziewana, a z drugiey istota ich żądań iest takowa, iż subdelegowany nie może się odważyć na uprzedzenie sądu i oświadczenia dworu swojego. Z tem wszystkim sądzi się być obowiązany, podług charakteru prawdziwości i szczerości, którego się trzymać nieprzeftannie starał, i który przy każdym nowem zdarzeniu iako nayczynniey udowodni, oświadczyć, że wciągu iego należenia do negocyacyy w Paryżu, wcale mu nic nie było wiadomo z czegoby albo o posunięciu granic bawarskich aż do Lechu, albo o zniszczeniu i niebezpieczeniu terażniejszego stanu tego elektorstwa domyślać się można było: przy każdym traktowaniu o zamianę lub odstąpienie zawsze rownie wynadgródenie proponowano, i że w ogulności inney odmiany nie miało na celu, iak tylko z zupełnem porozumieniem się Elektora, i iego ukontentowaniem.

Elektorat Brandeburski. Z przeczytanej noty cesarskiego pełnomocnika z zadziwieniem widzi subdelegat brandeburski, że się subdelegat czeski kwalifikuie cesarskim formalnym kommissarzem, i że wyrokom nadzwyczajney deputacyi rzeskiej nadaie nazwisko tylko opinii. . . . Gdy zaś to niezgadza się z ustawami ani ostatnim dekretem cesarskim pod d. 2 Sierpnia r. b. wydanyin, zatem poseł brandeburski wyraźnie oświadcza, że pełnomocnika cesarskiego wcale nieuznaie w charakterze cesarskiego kommissarza, ani też iego wyrokov nieprzyymaie.

W bezprzykładnym stanie, w którym się dzisiaj droga nasza oyczyzna znayduie, w

nadzwyczajnym, a codziennie powiększającym się nacisku okoliczności, który rozstrzygnięcie tego przesilenia naglącą robi koniecznością, kiedy spokojność, porządek i publiczne bezpieczeństwo od iedomysłności zawisły, my się jednak nigdy do niej nie przybliżamy. Wśród zwroconych ku nam życzeń i wzdychań nietylko mnożstwa uszkodzonych, i względem przyszłego ich losu w nie pewności chwiałących się niemieckich Xżat i panow, ale też wszystkich niemieckich obywatelów i poddanych, wpośród żywego uczucia, którem są oba pośredniczące mocarstwa Francya i Rossya względem konieczności takowego rozstrzygnięcia ożywion, i gdy już pośłowa wyznaczonego dwumiesięcznego czasu upłynęła, niespodziewaną wcale dla mnie jest rzeczą, że pełnomocnik cesarski zamiast łączenia się ze wszystkimi nowe wyjątki podać. Tym czasem subdelegacya brandenburska widząc zbyt naglące okoliczności wnosi do wysokiej deputacyi, ażeby ta, jeżeli pełnomocnik cesarski dłużej się z przystąpieniem będzie ociągał, nieodstąpiła od swojego konklusum, i dalej swoje czynności prowadziła &c.

Nadzwyczajne wypadki, nadzwyczajnych potrzebują środków, formalności w zwyczajnych okolicznościach uchodzące w zdarzeniach nadzwyczajnych muszą się omiść.

Subdelegacya brandenburska sądziłaby się być odpowiedzialną, przed całemi Niemcami Europą, Światem, współczesnością i potomnością, gdyby wręcz niewyznała swojego przekonania, że próżna formalność w odstąpieniu jednego człowieka nie powinna wcale wstrzymywać czynności nadzwyczajney deputacyi Rzeszy, ażeby niezasłużyła sobie na wyrzut, że się stała przyczyną wypadków naysmutniejszych &c. &c.

Na wczorayszym posiedzeniu pełnomocnik cesarski przynosił 3 noty w następującej treści. 1) Względem ratyfikacyi na konklusum Rzeszy i odwołań hrabiów westfalskich. 2) Odrzucającą odpowiedź względem ratyfikacyi konklusum d. 8 tyczącego się przyjęcia w ogule planu wynadgrożeń. 3) Oznajmuje, że pełnomocnictwo chce do pośredników zaniesć odwołania W. Mistrza teutońskiego, &c. ale ci przyjąć nie niechcieli, oświadczając że wprzód deklaracyi w głównym punkcie oczekują.

Liczba cudzoziemców pomnaża się tu nadzwyczajnie. Niemasz duchownego Xcia, którego państwo na sekularyzacyą przeznaczony, niemasz stanu Rzeszy rownież na wynadgrożenie przeznaczonego &c. żeby tu nieprzyjechał. Wszyscy prawie panujący w Niemczech siedzą dziś w Ratyzbonie, i podają swoje odwołania przeciwko planowi wynadgrożeń. Nasze miasto zarzucone autentycznymi dokumentami nie mogą wystarczyć wyciskać mnożstwa memoriałów. Ze zaś wszyscy fundują swe prawa na traktacie lunewilskim, łatwo zatem widzieć że ta sprawa nieprędko się zakończy.

Z Szafhausen d. 14. Września.

Zaczyna się rozchodzić pogłoska i zdaje się mieć niejaką pewność, że od dnia 10 b. m. nietylko w okolicach Zurichu, ale też na wielu innych miejscach nieszczęśliwey naszej oyczyzny zaszły krwawe zdarzenia, których ostatnim wypadkiem być ma, że generał Andermann był przymuszony cofnąć się i podpisać w okolicach Baden kapitulacyą.

Z Paryża d. 17. Września.

Dzisiejszy monitor donosi: "Ob. Monreau biskup autoduński zszedł z tego świata. Pierwszy konsul prosił Papieża o kardynalski

Z Zurych d. 10. Września.

kapelusze dla tego biskupa. Wczesna śmierć tego prałata, który był uader potrzebnym dla szczęścia i spokojności sumień dyecezanow, mocno pierwszego konsula doległa. Trudno mu będzie dobrać następcy. Prefekt Roujoux miał mowę pochwalną.

Dziennik Sporow donosi o ostatniem zamienieniu Xieżyca w następujący sposób. „Zamienienie Xieżyca, którego się na d. 12 spodziewano, nastąpiło w oznaczonym czasie i godzinie, Wszystko poszło podług przepisu, który wprzód w dziennikach obwieszczono. Ten spektakl, iedyny w swoim rodzaju ma tę korzyść, że niebył wcale przez zasłabnienie i kowego a która spoźnionym. Czas był pięćku. Wiedzowie liczni, Niestyszano żadnego gwizdania, i każdy ukontentowany do domu odszedł. „

Pomogący dziełami kunsztow, które tutaj publicznie wystawione będą, uważają kilka pięknych zegarów. Jeden z nich wskazuje razem godziny w Paryżu, Pondyszerach, Karlsruhe, i Kayennie, Drugi może być używanym zamiast pierścienka lub spinki napierśney.

Ze Szczecina d. 10. Września.

Nasze miasto jest miejscem urodzin Katarzyny W. i dziś panującej Imperatorowej ta łaskawa Pani raczyła przez ministra rosyjskiego w Berlinie Pana Alopausa przystać tu teyszemu magistratowi medal bity w czasie koronacji Imperatora, szkole strzeleckiej stanu kupieckiego 1000 czer. zł. w podarunku. Miasto nasze podobney łaskawości od Katarzyny W. kilkakrotnie doznało.

W Zurychu ma być wystawiony posąg sławnego Lawatera na co 730 czer. zł. zebrało, a ponieważ te niewystarczają, zatem rząd helwecki obiecał pomoc swoją.

W hildesheymskim i paderbornskim zabroniono pędzenia wodek ze zboża tudzież wywozu siana i słomy.

Byliśny tu świadkami i offiarami wypadku rownie niestety, iak okropnego. Z powodu panujących od niejakiego czasu w mieście naszym poruszeń, rownie iak w innych stronach Szwaycaryi, municypalność przybrała do siebie 6 nowych członkow, pomiędzy temi nowo przybranemi członkami widziano ludzi przychylnych dawnieyszemu rzeczy porządkowi. Dnia 7go kilka kompanii woyska helweckiego pokazały się przed miastem i żądały byc w puszczeni, lecz tego im odmowiono. Dowodzący woyskiem tym ob. Müller wyprawił natychmiast gońca do Lucerny dla uwiadomienia jenerała Andermatt o tym, co się stało. Dzisiaj zrana o godzinie 3ciey jenerał Andermatt przybył przed bramy naszego miasta, wezwał kommandanta miasta do otworzenia bram i w czasie gdy ten dla odebrania w tej mierze rozkazow udał się do municypalności która z swej strony gotowała się do wysłania deputowanych do jenerała dla rozpoczęcia z nim negocyacji, woyska helweckie zaczęły z armat szturmować do miasta. Ten stan rzeczy trwał przez godz: 2 i miasto było w naywiększym niebezpieczeństwie zupełnego zniszczenia. Jen: Andermatt pozwolił nakoniec na zawieszenie nieprzyjacielskich krokow aż do godz: 6 po południu po upłynieniu tego zawieszenia trzeba go przyjąć do miasta z woyskiem, albo przynajmniej iedną bramę w ręce jego oddadź poki nienadejdzie odpowiedź z Berna. Municypalność z swej strony żąda zawieszenia na dni 3 i w tym celu wysłała o godzinie 5 deputacją do jenerała, którego odpowiedź z niecierpliwością jest oczekiwana.

Z Berna d. 12. Września.

Oto jest odezwa ogłoszona d. 6 b. m. ludowi Walezyyskiemu imieniem kommissarzow

moarstw zaręczających niepodległość Rzepltey Walezyyskiej.

„ Obywatele Walezyi! Rząd Francuzki od pierwszego momentu zawartego pokoju, który chwalebnie przywrócił Europie, zatrudniał się środkami aby Wam dał używać iego dobroczynnych skutków, przez usunięcie stanu niepewności zawsze tak przykrego dla ludu; rząd helwecki temż samemi ożywiony uczuciami, z pośpiechem przyłożył się do tego, a rząd Rzepltey włoskiej przyłączył się z równym uczuciem przyjaźni. Chcąc zatwierdzić waszą wolność przez wprowadzenie was wzwiazki rownie dobroczynne z 3 Rzepltemi, które was otaczają, rząd francuzki, włoski i helwecki zawarły między sobą przymierze zapewniające waszą niepodległość, pod opieką i zaręczeniem tych trzech rzepltych. Rządy te wysłały nas do Was abyśmy podpisali i: złożyli w ręce waszych reprezentantow zgromadzonych na seym to przymierze, które się stało podstawa i puklerzem waszego wolnego i szczęśliwego bytu, i zleciły nam przyłożyć starania abyście mieli konfytucyą i rząd, któreby były skutkiem wolnego waszego wyboru, i dały Wam wkrótce cieszyć się niepodległością, którą Rzeplta helwecka uroczyście Was udarowała. Dopełniliśmy tego ważnego zlecenia; Rzeplta walezyyska ma już swoy byt i niepotrzeba tylko rząd iey zaprowadzić aby zajęła miejsce dla iey przeznaczone pomiędzy wolnemi narodami. Kładziem koniec dziełu temu oświadczając imieniem Rzepltey francuzkiej, helweckiej i włoskiej przyjaznych Rzepltey walezyyskiej i zaręczających iey niepodległość, że rada stanu, mianowana od seymu walezyyskiego od dnia dzisiejszego rozpoczyna urządowanie i ma zupełną władzę iaką konfytucyą w ręce iey powierzyła, i uwiadomiamy lud wale-

zyyski o następujących mianowaniach od seymu uczynionych, i imieniem rządow naszych installuemy; obywatelow: Antoniego Augustini Wielkim Ballim Rzepltey walezyyskiej; Karola Emanuela Dorivaz i Kaspra Stolkalper radcami stanu; Piotra Antoniego Preux podballim; Jozefa Dufay de la Valla i Jakoba Quarter podradcami stanu. Oby pomyślność Ludu walezyyskiego była skutkiem porządku i spokojności, które między Wami panować będą; przez zupełne zapomnienie dawniejszych przykrości; przez nakazanie milczenia namiętnościom, które one mogły podburzyć; przez zwrocenie się szczerze do zgody i iedności braterskiej, która dawniej ziednywała Wam pomyślność, rozkrzewicie ją na nowo pomiędzy wami. Tym sposobem ziednacie sobie sprzyjanie i szacunek naszych rządow, którego dajemy Wam z największym uczuciem pierwszych owocow kosztować i powtarzając Wam zapewnienia.—Podpisano: *Turreau, Muller-Frischberg, Lambertenghi.*

Dnia 13.

Wiadomość o tym, co zaszło w Zurich wielkie tu zrobiła wrażenie. Od dnia pozawczorayszego nie mamy dalszych wiadomości a to podwaia obawy.

Tym czasem naydzielniejszych chwycano się środkow dla dania odporu wszelkim wypadkom iakie nieprzyjaciele niniejszego porządku rzeczy chcieliby sprowadzić. Wydziały woienny i policyynny są bardzo zatrudnione. Wielu utrzymuje, iż w tym rzeczy stanie dyktatura jest naystosowniejszym środkiem, a niektóre osoby życzyłyby tę władzę bez granic oddadź w ręce bywszego dyrektora Laharpe.

Ob. Schultheiss, który był gońcem do Paryża wysłany, wczoray tu powrócił. Obywatele Wyfs i Schinz deputowani od kantonu Zurich tu przybyli.

GAZETY KRAKOWSKIE

W E S R O D Ę D N I A 6. P A Ź D Z I E R N I K A 1802.

(Z Gazety Neuwiedskiej.)

Liść Epimenidesa z pol elizejskich do iednego z czcicielow prorocw plebana Holzhausera.

Z siedliska wieczystego spoczynku, z gornych przybytkow niedocieczoney wieczności, i z mieysc błogostawionych widzę badającego skrytości losow niemieckiego proroka, plebana Holzhausera. Wierzay mi luby przyjacielu, to przedsięwzięcie nie jest małej wagi. Ale czy tylko dociekłeś przyszłości?

Anche io sono Pittore! I ja też byłem niedgys w Grecyi znakomitem wroźbitem, świadczą o tem pisma Arystoteles, i Dyogena z Laerta, które mię prorokiem wystawiają; sam nawet S. Paweł w liście swoim do Tytusa prorokiem mię zowie.

Tym czasem przyznać ci się muszę, że pleban niemiecki podług moiego zdania był wielkim człowiekiem; nieprzeto iednak, że zdarczenia przyszłe przepowiedział, ale (co najsłotniej zadziwia) że obyczaje i mniemania potomności tak trafnie malował, iż ludzie żyący w dzisiejszym czasie, o którym on mowi, niemogą byż wy stawionemi trafniey. Zasta nowię moją uwagę *np.* nad iednym mieyscem.

Nastąpią ludzie, są słowa iego, którzy rząd republikancki nad wszystkie inne przenosić będą, to będzie ich ulubionym zapałem, całe narody nim będą zajęte. „— Nie było to mniemanie powszechnem za czasow terażniejszey rewolucyi? Nieznaydzież się ieszcze podziś dzień wiele tysięcy ludzi, którzy się z tą ialką cackają? czyliż to przywidzenie nie zaraziło wszystkich nie mal rządow i nierzucają się nakoniec ieszcze dzisiay filozofowie i gniay pod nogi tego bożyszczca?—Holzhauser,

umarł w r. 1558 plebanem w Bingen i w tem na ów czas ieszcze nic nie znaczącem miałeczkou od r. 1550 do 1558 malował mniemania, które od r. 1792 do 1800 panowały: i z tey to miary nazywam go prorokiem. Zgadnążc obyczaje i mniemania potomności, który z ministrów lub filozofow, którzy przecież tyle sposobności mają do poznawania ludzi? Przepowiedział, że iaki człowiek takowe mniemanie, za którym się przyszłe ludy ubiegać mają? znaydzież się które prorocwo doskonaley uskutkowane?

Poymuię, że człowiek w światowych sprawach biegły, może w panniących zasadach upatrywać na przyszłość skutki, i one z nich wyciągać; wiem dobrze, że wypadki z niepołączonych nawet pomiędzy sobą przyczyn wyniknąć muszą, doświadczyłem, że wzroiti upadek rozmaitych mniemań wiele pomaga dobremu rozważaczowi do zgadnienia przyszłych wypadkow, ale do tego potrzeba doskonaley państw i ludow znaiomości, potrzeba wycwiczonego w wielkich sprawach politycznych ducha, potrzeba więcej niż ministeryalnego politycznego a długiego doświadczenia. Skądże tego mógł nabydż Holzhauser pleban bingenski? iakże on to mógł przewidzieć z tak ciasnego zakęcia świata? Nie był on ani politykiem, ani ministrem; uczył się teologii, a na ow czas nie miano ieszcze ani Ruffow, ani Fryderykow W. ani nauczycielow politycznego prawa. Panowały na ziemi, jak utrzymują filozofie, grube ciemności; i nie można było dla rozpędzenia ich światła rozniecić. A w tych czasach żył Holzhauser i zgadł mniemania i obroty rzeczy iakie miały w przyszłości nastąpić.

Nie potrzeba zaiste bydż Holzhauserem,

ani też wielkim prorokiem, dla przepowiedzenia, że dzisiejszy stan Europy, iakożkolwiek jest wykształcony długo trwać nie może. Uważamy rozmaite a różnorodne (heterogenes) części różnych rządów, a nieznaidziemy nigdzie nic więcej, oprócz zarodków nierówności, niezgody, i zawsze trwającego politycznego tarcia. Widzę Rzeńte na rozmaite kopyta przykroione; widzę Rzeńte z dyrektoryatem iak w Batawii, z prezydentem iak w Lombardyi, z konsulami iak we Francyi, z dożą iak w Liguryi, — słowem każdą prawie Rzeńte podług inszego kroiu. Monarchie dziś ieszcze pozostate, są częścią zmniejszone, częścią też powiększone; one otrzymują nowe położenie w powszechnem politycznem świętorządztwie (Hierarchii) europeyskiem. Stąd muszą koniecznie powstać nowe mniemania, i nowe zamachy. Przyłączmyż do tego ieszcze mniemania religijne, które niegdyś prostotę zwyczajów, obyczajów i nałogów europeyskich utrzymywały a dziś są podeptane. Starożytne rządy przykładały usilności do prostowania jednolitego kierunku, i nadawania im przyzwoitego kierunku, i gdy ustawy świeckie dostatecznymi nie były, ostaniano je nadzieją nieba. Wszystkie te środki same przez się nikną, gdy tak wiele zwyczajów obalono, stan dotychczasowej polityki z nienit się, a religijne obietnice już wywietrzały. Nowy stan rzeczy nastaje, ten podnieca niesmaki i zawiści, a każdy żałuje, że go, iak mówią, wyrzucono z własnej komory.

Jest dzisiaj więcej niż kiedy indziej, przynuszających środków, więcej niż przedtem bagnetów i arnat, strona zwycięzka dziś przepisuje prawa, którym zwyciężony teraz ulegać musi. Ale i najmocniejsza siła z czasem słabieje; codziennie schyla się ku starości, dałeny się uroionemu bezpieczeństwu ululają, powstają inne siły, nareszcie nekają przewaźną politykę. Taki był zawsze tok świata, a dzieje nasze są w starożytnych rocznikach wyrzute, my je naśladowujemy nie myśląc, a nawet czestokroć i mimo naszej chęci. Ale my codziennie wyjąwszy niektóre odmiany zbliżamy się coraz bardziej ku nim, i gdyby nas kto z Xiężycowej kuli mógł uważać, musiałby przyznać, że za starożytnymi czasami idziemy, trzymamy je zawsze w rękni iakoby przepisy iaki, i krok w krok w ich ślady stąpamy.

Ten stan rzeczy nie rokuie długiego pokoju, bieg starożytnych dzieiów w krotce się odnowi, iednak wcisnęty się we środek godne

uwagi nowości. Wiadomo, że prawie wszyscy europeyscy panujący z Niemiec pochodzą. Nowa dynastya, która się dzisiaj we Francyi dożywotnich rządów dobiła wyszła z wyspy Korsyki. — Jest to już czwarta z władnających tym narodem. I ta odmiana skutki za sobą pociągnie, a zaiste rzeczą jest godną uwagi, że dzisiaj Europa, co mówię? owszem świat cały jest od iednego głowy kierowany.

Niepotrzeba tu prorokować, ale można to za iakowąś przyjąć zasadę: że dopoki w rękni Francyi przewaga zostaje, Europa na stałym ładzie nie ma się woyny obawiać; ale się musi zachować dzisiejszy stan rzeczy. Jeżeli iednak domowe zaburzenia wybuchną, a przewaga będzie musiała zerzec się politycznego beria, na owczis wzburzą się te różnorodne po tyłu kraiach rozsypane części, a okropne woyny, iako bingenski pleban przepowiada ieszcze niechybnie nastąpią. Albowiem z pozwoleniem wszystkich mierników równowagi polityczney, nie wymuiąc niwet opata St. Pierre. — Wieczny pokoy pomiędzy ludźmi — jest tylko na cementarzu, i słusznie austernik amsterdański zawieszając na swej gościuń tarczę — dla wieczystego pokoia — wymalował na niej cementarz z podpisem — *Requiem Aeternam*.....

Epimenides z Gnostu na wyspie Krecie był ieden z 7 mędrców, podług tych, którzy Perryandra w tym pociecie nie liczyli. Oddał się razem wieszopistwu i filozofii. Był od ludu czczony za proroka, przed którym udawał, że miewał narady z bogami o każdym zdarzeniu. Ściągniono go do Aten dla usmierzenia panującej na owczis morowej zarazy. Udało mu się ją usmierzyć, czyli właściwiej mówiąc, ona sama przez się za jego przybyciem ustała. Stąd Solon miał sposobność z nim się poznać i zaprzyjaźnienia. Wkrotce potem Epimenides powrócił do Krety, gdzie pisał w różnych materych i umarł w r. 598 przed narodzeniem Chrystusa. Jego pisma w całej Grecyi miały wielki szacunek, stamtąd pociechę i objaśnienie w przypadkach każdy odnosił, słowem stały się wieku tamtego wyrocznią. Z tem wszystkim musieli Kretencykowie złą pociechę stamtąd odnosić, albowiem on ich wszędzie tylko kłamacami i nainiegodziwymi ludźmi maluje, S. Paweł zowie go prorokiem, lecz nie od Nieba ale od mądrości ludzkiej natchniętym.

CENA ZBOZ

Na targu w Krakowie d. 5. Października 1802.

Korzec Pszenicy	- - - - -	zł. pol. 30 do 32.
- Żyta	- - - - -	23 - 24.
- Jęczmienia	- - - - -	19 - 20.
- Owsa	- - - - -	12 - 13.
- Groch	- - - - -	26 - 28.
- Kafz i aglaney	- - - - -	40 - 42.

W Wiedniu d. 25. Września.

Meca wynosząca 15 nalznych garcy:

- Pszenicy	- - - - -	zł. pol. 18½ do 26½.
- Żyta	- - - - -	16½ - 21½.
- Jęczmienia	- - - - -	15 - 16.
- Owsa	- - - - -	9 - 13.

W Brynie d. 29. Września.

Meca Pszenicy	- - - - -	zł. pol. 16 do 18½.
- Żyta	- - - - -	14 - 16.
- Jęczmienia	- - - - -	10 - 11.
- Owsa	- - - - -	8 - 9.
- Prosa	- - - - -	15½ - 16½.

W Gdanskū d. 17. Września.

Szefel czyli pół korca nalzego w monacie pruskiy:

- Pszenica	- - - - -	zł. pol. 14 do 19.
- Żyto	- - - - -	10 - 13.
- Jęczmień	- - - - -	7 - 10.
- Owies	- - - - -	5 - 6½.

D O N I E S I E N I A.

W drukarni Jana Maja wyszła Xiązka pod tytułem *Owideo Nazona Wiersze na wygnaniu pisane jako to Rzeczy Smutne (Tristia) Kłatwa na Ibisu (Liber in Ibis) i Listy z Pontu (Epistolae de Ponto)* Znany jest już bardzo dobrze ten Pisarz w Literaturze Polskiej. Jego Metamorfozy tłumaczone dwukrotnie, raz przez Żebrowskiego pod tytułem *Przeobrażenia* roku 1602, drugi raz przez Waleryana Otwinowskiego pod tytułem *Przemiany* we dwa lata później wydane. Jego także *Heroidy* przekładania Bardzińskiego już od dawna zubożyły Literaturę Polską. Ale dzieło, w którem poczciwe serce znajdzie w swym smutku pociechę, dzieło, w którem ten nie zrownany pisarz całą swoją czułość wylał, to dzieło aż dotychczas wcale nie tkniętem leżało. Wygnany między dzikich na owczas Sarmatów i Getów, gdzie dziś Belgarowie czyli Wołharowie mieszkają, opuszczony od wszystkich opłakując dni swoje w własnym iedynie dowiednie i w własney tkliwości szukał ulżenia nieszczęść. Znalazł nakoniec niejakiś powaby w niechrzesanym ięzyku, i iak sam w Liście XIII Xięgi III. listow z Pontu wyraża, pisał wiersze sarmackim ięzykiem. Ten autor słusznie kładziony w rowni z Horacym i Wirgilim większą miał nad nich łatwość w pisaniu wierszy, i dla tey skłonności opuścić wszystkie drogi mogące go z bogacie i do honorow wynieść. Musiał więc ten człowiek coś doskonałego utworzyć, który przy naywiększym gieniuszu i znaomości rzeczy, poszedłszy za swoją skłonnością, cały się iednemu przedmiotowi poświęcił, — Exemplarz ieden tego dzieła kosztuje zł. pol. 6.

Gdy C. K. Oberpocztamt i C. Kr. Dylenzansowa Expedycya które dotąd nmieszczone były w kamienicy, pod Numerem 531 na ulicy Floryańskiej, dnia 6 Octobris b. r. na Stradom do kamienicy pod Nrem 15 naprzeciwko wielkiego nowego domu C. K. celney administracyi przeniesiony zostanie, dla tego Prześwietne Publikum z tym dokładem niniejszym się uwiadomia, że listy, paki na Dylezans i pieniądze od dnia 6go Octobris r. b. od godziny 8 rano zacząwszy, na przyszłość w tym rzeczonym nowym pomieszkaniu na Stradomiu przyymowane i oddawane będą. W Krakowie dnia 1 Octobris 1802.

Od Ces. Kr. zachodniey Gallicyi Oberpocztamtu,
Habel, Tutzenhaller.

Przed laty 20 niejaka Agneszka z rodzicow którzy już dawniecy pomarli, Sliwińska, w Krakowie mieszkających była poszła za mąż za Franciszka Januszewskiego, który się tutaj przy Krakowie, a to w wydziale 2gim pieczeniem chleba czarnego zatrudniał, i do tąd zatrudnia, żyła z tymże przez lat 12, lecz podczas rewolucyi polskiej, a na reszcie, gdy Prusacy tu do Krakowa wkroczyli i tego Januszewskiego męża iey w niewolą zabrawszy, onego do festunku wielkiego Głogowa transportując, taż iego zona odprowadzając onego aż do Częstochowy, i tam się zostawszy, tenże zaś mąż iey Januszewski tu w przeciągu czasu ½

roku nazad powrocił, a tak gdy iey tutaj nie załawszy zażywaiąc sposobow przez te lata aby się oniey wywiedzieć, gdzieby się znajdować mogła, ażę gdy się do tąd oniey nigdzie dowiedzieć nie może, uprasza zatym ktoby oniey wiedział, lub słyszał, aby tutaj do tuteyszego urzędu Burmistrzowskiego Kleparskiego, lub do Kłatoru Gazety Krakowskiej pod Nrem 507, czyli ieszcze żyie lub iuż gdzie umarta donieść raczył, ta zaś Agnieszka z rodziców Sliwieńska a z męża Januszewska gay za niego poszła miała lat 20, była średniego wzrostu, twarzy troche dziubatey, czarniawey, oczu białawych, ieden tylko ięzyk rodowity polski umiała.

Magistrat Miasta C. K. Lublina ninieyszym publicznym Edyktem wszystkim, i każdemu w szczególności do kogo należy, albo jakim bądź sposobem należyć może wiadomo czyni: iż na instancją żydowki Reyzli Berkowiczowey wierzycielki prawem przekonuywającej, termin celem przedliwzięcia licytacji pięttra wyższego w kamienicy ta w Lublinie na żydowskim mieście pod Nrem. 25 stojącej, i prawem przekonanego Leyby Berkowicza własney, a podług dzieła detaxacyi przez każdego poprzedniczo, lub w czasie licytacji w registratorze widzieć się mogącego, do ceny 1328 ryń. 54 kr. sądownie oszacowaney, na dzień 20 Października 1802 o godzinie 9 zrana, w miejscu tuteyszego Magistratu odprawiać się mającej iest przeznaczony, gdzie więcey dający podług §. 436 Zbioru Sądowego, długi na tym pięttrze kamienicy prenotowane, ieżeliby wierzyciele ich zapłacenia przed terminem odebrać niechcieli, w cenie offiarowaney ilości na siebie przeciw obowiazany będzie. Wszyscy zatym wierzyciele na pomienionym kamienicy pięttrze hyppotekowani, ażeby szczególnego przypozwania nieoczekiwali, podług nadwornego rozporządzenia d. 22 Sierpnia 1797 na tenże termin ninieyszym Edyktem wzywaią się, na który termin ieżeliby niestanęli, że ani przeciwko kupującemu, ani przeymującemu pomienione piętro kamienicy, ani też do tegoż pięttra kamienicy żadnego prawa więcey sobie rościć, lecz swoiey należytości z ceny przedaży, albo z inney dłużnika substancyi poszukiwać mają. Dan w Lublinie dnia 3 Sierpnia 1802.

Engbriecht.

Schweitzer.

Lewandowski.

Z Rady Magistratu Miasta C. K. Lublina.

Kucharski.

Z strony Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa, w Galicyi Zachodniej ninieyszym obwieszczeniem czyni się wiadomo, iż ponieważ P. Woyciech Tufsek substancyi po s. p. Janie Nepomucynie Tufsku pozostatey w testamencie ustanowiony dziedzic do Magistratu tuteyszego Krakowskiego przeciwko Tekli Igo. małżeństwa Tufskowey teraznieyszego Ostaszewskiej względem skafsovania kontraktu dziedzictwa i sukcesyfi pomiędzy pozywanią i pomienionym zmarłym Janem Tufską zawartego, spor rozpoczął.

Gdy atoli Magistrat pomieniony dla tego, iż wspomniona do Sądu pozwana w kraiu Pruskim w wsi Sarnowie mieszka, tey Tekli Ostaszewskiej tutaj znajduiącego się Patrona Pana adwokata Jacka Bienkiewicza z iey szkodą i nakładem za obroniciela ustanowił, z którym ten spor ninieyszy (stosownie do przepisaney na C. K. dziedziczne kraie sądowey ustawy) rozpocnie się i ukończonym zostanie; przeto ona tym celem ninieyszym napominaią się, ażeby w dniu 18 Listopada r. b. o godzinie 10 ranney tu w sądzie albo sama osobiscie stawila się, albo przezuaczonemu sobie obronicielowi ieżeli iakie mieć może do poparcia prawa swego służące dokumenta wcześniej przestala, albo wręście innego sobie pełnomocnika iakiegokolwiek bądź ustanowiła, i Sądowi tuteyszenmu oznaymiła takowych używaiąc (względnie na przepisany porządek) prawnych środków, któreby oney się do iey w tey mierze obrony naywięcey skutecznemi bydź zdawały, albowiem w przeciwnym razie niepomyślnie z iey ociągania się wypaść mogące skutki sobie samey przypisać będzie winna. Tak bowiem stanowią przepisane na C. K. dziedziczne kraie Prawa. — Dan w Krakowie dnia 6 Sierpnia 1802.

Ż. Gellinek.

Łodziński.

Hirschberg.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.

Plink.